

Ju2026/01367

Till: Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt

Stockholm, 4 juni 2026

Asylrättscentrums remissvar gällande utkastet till lagrådsremiss Tillfälligt utökade möjligheter för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige

Om Asylrättscentrum

1. Asylrättscentrum är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation som ger juridisk rådgivning till asylsökande, ökar kunskapen om migrationsrätt och påverkar för en human och rättssäker asylprocess.

Sammanfattning

2. Asylrättscentrum välkomnar förslaget och tillstyrker att personer som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till en förälder eller till förälderns make eller sambo ska ges möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd på annan grund inifrån Sverige.
3. Förslaget innebär en viktig och nödvändig korrigerings av de negativa konsekvenser som nuvarande regelverk har fått för unga vuxna som kommit till Sverige som barn och som under lång tid levt, studerat och etablerat sig här.
4. Asylrättscentrum anser dock att den föreslagna regleringen är alltför snävt avgränsad. Vi anser särskilt att:

- tidsgränsen den 1 oktober 2023 bör ses över,
 - avgränsningen till personer vars utvisningsbeslut fått laga kraft den 1 januari 2025 riskerar att leda till att likartade fall behandlas olika,
5. Asylrättscentrum anser även att det bör förtydligas hur ett meddelat återreseförbud påverkar möjligheten att beviljas uppehållstillstånd enligt förslaget.
 6. Asylrättscentrum framhåller därutöver att den enda säkra metoden för att undvika att liknande situationer uppstår i framtiden är att återgå till permanenta uppehållstillstånd som huvudregel.
 7. Asylrättscentrum anser att förslag som rör tonårsutvisningarna bör samlas i en och samma lagrådsremiss. När lagändringarna presenteras separat försvåras bedömningen av om någon grupp riskerar att falla utanför regleringen.

Asylrättscentrums synpunkter

Tidsgränsen den 1 oktober 2023

8. Asylrättscentrum ifrågasätter behovet av att begränsa personkretsen till personer som haft uppehållstillstånd som barn efter den 1 oktober 2023.
9. Förslaget innebär att personer med i övrigt identiska omständigheter kan komma att behandlas olika enbart beroende på när deras senaste tillstånd löpte ut. En sådan avgränsning riskerar att skapa nya gränsdragningsproblem och saknar tydlig motivering i förhållande till reformens syfte.
10. Regeringen bör närmare analysera om tidsgränsen kan flyttas längre tillbaka eller ersättas med en mer ändamålsenlig bedömning som tar hänsyn till faktisk anknytning och etablering i Sverige.

Lagakraftvunna utvisningsbeslut

11. Asylrättscentrum välkomnar att personer med lagakraftvunna utvisningsbeslut omfattas av förslaget.
12. Asylrättscentrum är dock kritiskt till att möjligheten begränsas till personer vars beslut fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.
13. Det saknas en tydlig motivering till varför just denna tidpunkt valts. Konsekvensen blir att personer som befinner sig i samma situation och som har lika stark anknytning till Sverige behandlas olika beroende på när deras beslut vann laga kraft.

14. Även personer med äldre beslut bör omfattas, särskilt när de fortsatt vistas i Sverige och har etablerat ett privatliv här.

Återreseförbud

15. Asylrättscentrum noterar att förslaget syftar till att möjliggöra att personer med lagakraftvunna utvisningsbeslut kan beviljas uppehållstillstånd från Sverige på annan grund. Dessa uppehållstillstånd kan exempelvis vara på grund av arbete eller studier.
16. Personer som vistats i Sverige med lagakraftvunna utvisningsbeslut sedan den 1 oktober 2023 eller den 1 december 2025 kommer ofta att ha fått återreseförbud till Sverige eller Schengenområdet på grund av att de stannat över tidsfristen för frivillig återresa. Detta kan exempelvis vara för att de inväntat regeringens utlovade beslut i frågan om tonårsutvisningar. Personer riskerar även att få återreseförbud i väntan på att lagstiftningen träder i kraft. Uppehållstillstånd för arbete eller studier beviljas generellt sett inte om personer har ett gällande återreseförbud till Sverige eller Schengenområdet.
17. Regeringen bör därför i det fortsatta lagstiftningsarbetet tydliggöra att denna grupp kan beviljas uppehållstillstånd trots gällande återreseförbud.

Regleringen bör vara permanent

18. Regeringen bedömer att regleringen endast behövs under en övergångsperiod. Det är inte självklart att dessa problem upphör efter den föreslagna giltighetstiden. Regeringen bör därför överväga om regleringen helt eller delvis bör permanentas. Vi noterar att regeringen under en presskonferens den 1 juni meddelat att en snabbutredning tillsätts som ska se över möjligheterna för ungdomar som fyllt 21 år att ansöka om andra typer av uppehållstillstånd inifrån Sverige. Det är viktigt att denna utredning leder till förslag som skapar verkliga möjligheter för unga vuxna över 21 år att stanna i Sverige.
19. Vi vill samtidigt framhålla att även en permanent undantagsregel endast behandlar symptomen på ett mer grundläggande problem. Så länge tillfälliga uppehållstillstånd utgör huvudregel kommer det att finnas en risk att personer som etablerat sig i Sverige åter hamnar i övergångssituationer när lagstiftningen förändras eller när tillstånd löper ut. Den mest effektiva och rättssäkra lösningen för att förebygga sådana situationer är att permanenta uppehållstillstånd åter blir huvudregel för personer som beviljas rätt att bosätta sig i Sverige.
20. Mot denna bakgrund ser Asylrättscentrum med oro på regeringens förslag i proposition 2025/26:262 om att permanenta uppehållstillstånd ska utmönstras för flera grupper. Om möjligheten till permanenta tillstånd begränsas ytterligare riskerar behovet av särskilda övergångsregler och undantagslösningar att öka snarare än att minska.

Avslutande synpunkter

21. Asylrättscentrum tillstyrker förslaget och ser positivt på att regeringen vidtar åtgärder för att undvika att unga vuxna drabbas av orimliga konsekvenser till följd av övergången till nya regler.
22. Samtidigt anser vi att förslaget bör utvidgas så att alla personer i jämförbara situationer omfattas. Annars finns risken att det skapas nya grupper av unga vuxna som hamnar utanför regleringen trots att de har samma anknytning till Sverige som dem som omfattas av förslaget.
23. Förslaget illustrerar också de strukturella problem som följer av att tillfälliga uppehållstillstånd gjorts till norm i svensk utlänningsrätt. Asylrättscentrum anser att den långsiktigt mest rättssäkra lösningen är att permanenta uppehållstillstånd åter blir huvudregel.
24. Så länge människor som etablerat sig i Sverige hänvisas till återkommande tillståndsprövningar kommer det att finnas en betydande risk att nya grupper hamnar i samma situation som den nu aktuella reformen syftar till att lösa.
25. Asylrättscentrum noterar även att ett flertal förslag med syfte att komma till rätta med problemet med tonårsutvisningar lyftes på presskonferensen som föregicks av lagrådsremissen. En gemensam lagrådsremiss för alla förslag hade underlättat bedömningen av förslagets samlade konsekvenser. När de föreslagna lagändringarna presenteras separat så är det svårare att överblicka regleringen och att bedöma om vissa personer eller grupper riskerar att falla utanför dess tillämpningsområde.

Detta remissvar har beretts av juristerna Louise Dane, Saloa Rubil och Siri Sandin.

Datum som ovan,

Mita Holmer
Generalsekreterare